

Fremsat den 15. november 2024 af Marianne Bigum (SF) og Leila Stockmarr (EL)

Forslag til folketingsbeslutning om forbud mod fortynding af farlige stoffer i vandmiljøet (forbud mod blandingszoner)

Folketinget pålægger regeringen

- straks at ændre administrationen af miljøgodkendelser og udledningstilladelser, således at blandingszoner (fortyndingszoner) for farlige stoffer løbende afvikles og at alle blandingszoner er afviklet senest i 2033, og
- at igangsætte en accelereret revision af samtlige eksisterende punktkilders miljøgodkendelse og udledningstilladelse. Revisionerne skal påbegyndes snarest muligt og være gennemført inden udgangen af 2027.

Regeringen pålægges i denne henseende at fremlægge en handlingsplan for fortsat reduktion af udledning af miljøfarlige stoffer således, at revisionerne af godkendelser og tilladelser frem til 2033 kan tage højde for behovet for yder-

ligere reduktioner i kommende godkendelser og tilladelser i overensstemmelse med vandrammedirektivets endelige mål.

Handlingsplanen skal indsendes til Europa-Kommissionen som del af genbesøget af den danske vandområdeplan 3, og den skal

- 1) indeholde en tidsplan for revurdering af virksomhedernes miljøgodkendelser,
- 2) muliggøre, at alle nødvendige virkemidler for at nå miljøkvalitetskravene i vandrammedirektivet er vedtaget og igangsat senest i december 2027, og
- 3) sikre, at brug af blandingszoner er afviklet senest med udgangen af 2033.

Bemærkninger til forslaget

Det danske vand- og havmiljø er i dag i ringe tilstand mange steder, og den danske natur og biodiversitet er hårdt presset grundet årtiers aktiviteter med negativ påvirkning af vand- og havmiljøet og nedprioritering af indsats for vandets miljøtilstand.

Indsatsen mod forureningen med farlige stoffer har været nedprioriteret de seneste 2 årtier og har i det hele taget været overskygget af kampen for at sætte ind mod landbrugets kvælstofforurening, hvis konsekvenser er omfattende og samtidig tydeligere og mere håndgribelige end usynlig kemisk forurening.

Skiftende regeringer har ikke magtet at gennemføre de nødvendige indsatser i tide for at sikre, at der blev opnået god økologisk og kemisk tilstand inden december 2015, som var vandrammedirektivets deadline (Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF af 23. oktober 2000 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger). Alle muligheder for undtagelser og udskydelser i vandrammedirektivet er nu opbrugt, og den nuværende regeringsperiode er sidste mulighed for at få vedtaget og igangsat de nødvendige virkemidler inden vandrammedirektivets seneste lovlige frist i december 2027.

Aktører i branchen efterlyser selv, at der bliver stillet skærpede krav til virksomhedernes spildevandsrensning – herunder udfasning af blandingszoner – for at drive innovation og udvikling af forbedrede teknologiske løsninger (»Spildevandsfirma: Vores havmiljø kalder på øgede krav til håndteringen af spildevand«, Altinget Miljø, den 7. maj 2024).

Forslagsstillerne håber, at Folketinget med beslutningsforslagets vedtagelse vil fastlægge en bindende dansk handlingsplan med en ambitiøs tidsramme, der sender et tydeligt signal til virksomhederne om behovet for nødvendig udvikling og implementering af ny teknologi til spildevandsrensning. En handleplan med klare mål og tidsfrister vil betyde, at virksomheder ved, hvad de skal planlægge efter, og kan foretage de nødvendige investeringer i ny renseteknologi såvel som udfasning eller substituering af problematiske miljøfremmede stoffer eller produkter, som måtte udgøre et særligt problem for overholdelse af miljøkvalitetskravene og det danske vandmiljø. Vandets nuværende miljøtilstand er en meget kontant begrundelse for seriøs politik og en ambitiøs erhvervsindsats på dette område.

Folketinget var indtil ikrafttrædelsen af vandrammedirektivet i 2000 særdeles aktiv i indsatsen mod havforurening med kemiske stoffer. Det var således Folketingets motiverede dagsordener (forslag til vedtagelser) forud for Nordsøkonferencerne i 1980'erne og 1990'erne, der bl.a. sikrede stærke forhandlingsmandater til skiftende miljøministre, således at det overordnede mål og metode i vandrammedirektivets proces er en fortløbende reduktion af farlige stoffer i vandmiljøet med henblik på at nå baggrundskoncentrationer for naturligt forekommende stoffer og nær nulkoncentrationer for syntetiske, menneskeskabte stoffer i hav, fjerde, søer

og åer (Forslag om motiveret dagsorden nr. D 22, forespørgsel nr. F 11, Folketingstidende 1987-88 (1. samling), tillæg F, spalte 2146), (Forslag om motiveret dagsorden nr. D 17, forespørgsel nr. F 15, Folketingstidende 1989-90, tillæg F, spalte 6491) og (Forslag til motiveret dagsorden nr. D 49, forespørgsel nr. F 29, Folketingstidende 1996-97, tillæg F, spalte 3670).

Kun 95 pct. af danske kystvande er i god kemisk tilstand (»Udledning af miljøfarlige stoffer til vandmiljøet: Danmarks brug af blandingszoner forringer havmiljøet, og kan være i konflikt med EU's vandrammedirektiv«, Tænk tanken Hav, analyse maj 2024). Forurening truer både vores sundhed, biodiversiteten, og fødevarersikkerheden ved fiskeri, da svært nedbrydelige miljøfarlige stoffer kan ophobes i fiskene. Alt i alt er der store omkostninger ved ikke at handle.

Arbejdet med at forbedre den kemiske tilstand i det danske havmiljø skal opprioriteres og indgå i genbesøget af Danmarks vandområdeplan 3 på linje med landbrugets kvælstofforurening. Forslaget indbefatter også, at udledninger til vandløb og søer skal nedbringes.

Særlige bemærkninger til beslutningsforslaget

Handlingsplanen skal føre til følgende:

- At revurderede miljøgodkendelser fremadrettet indeholder konkrete mål med frister for at reducere udstrækningen både i forhold til afstand til udledningsspunkter og volumen af vand, der forurenes over det fastsatte vandkvalitetskrav, og endelig afvikling af hver enkelt blandingszone senest i 2033.
- At revurderingerne inddrager de seneste ændringer i direktivet om industrielle emissioner og de nye miljøkvalitetskrav, der er fremlagt af Europa-Kommissionen.
- At revurderingerne benyttes som lejlighed til at vejlede virksomhederne i, hvordan de løbende kan forbedre deres rensning.
- At oplysningerne i de revurderede miljøgodkendelser anvendes løbende til at opdatere vandområdeplanerne med oplysninger om blandingszonerne og deres miljøpåvirkning og en plan for deres afvikling.
- At myndighederne ud fra en risikobaseret tilgang benytter sig af muligheden for at føre uanmeldte tilsyn med virksomhedernes efterlevelse af de revurderede miljøgodkendelser.
- At der afsættes midler til teknologiudvikling og -udbredelse for at sikre udvikling og anvendelse af bedre renseteknologi.

Vedrørende blandingszoner

Blandingszoner er områder, hvor virksomheder kan få særlig tilladelse til at udlede miljøfarlige stoffer direkte til vandmiljøet i koncentrationer, der ikke overholder miljøkvalitetskravene. Et miljøkvalitetskrav i vandmiljøet fastsætter det højeste koncentrationsniveau, som vurderes ikke vil have uacceptable negative effekter på vandøkosystemerne. Ved

at tillade et koncentrationsniveau, der gør at miljøkvalitetskrav overskrides, forringes Danmarks havmiljø.

I 2010 var den tilladte udbredelse af en blandingszone 100 m. I dag snakkes der om, at den kan være op til 350 m.

Brugen af blandingszoner er steget, på trods af de tilgængelige renseteknologier er blevet mere og mere avancerede. Ifølge Miljøstyrelsen er der siden marts 2023 tilføjet 9 nye blandingszoner, og det samlede antal blandingszoner opgjort af Miljøstyrelsen er nu 22. Det forventes, at antallet af blandingszoner stiger, som følge af at de gamle miljøgodkendelser opdateres uden tidssvarende, ambitiøse vilkår for reduktion af forureningen («Udledning af miljøfarlige stoffer til vandmiljøet: Danmarks brug af blandingszoner forringer havmiljøet, og kan være i konflikt med EU's vandrammedirektiv«, Tænk tanken Hav, analyse maj 2024).

EU's vandrammedirektiv fastlægger, at de danske vandområder senest i december 2015 skulle have opnået god kemisk tilstand. Forpligtelsen kan udskydes til 2027 under visse betingelser. De danske myndigheder er derfor ikke blot forpligtede til at sikre, at vandområderne ikke forringes, men i høj grad også forpligtede til at forbedre vandområdernes kemiske tilstand.

Direktivet giver mulighed for at fravige forpligtelsen til ikke at forringe vandmiljøet ved under særlige omstændigheder, f.eks. når spildevand ikke kan renses til miljøkvalitetskravet ved anvendelse af »den bedst tilgængelige teknik« (BAT), at tillade lokale forureninger fra udledningspunkter og udpege en blandingszone. Dog pålægger direktivet medlemslandene bl.a. at sikre, at udledningen af miljøfarlige stoffer til blandingszoner ikke påvirker det øvrige vandområdes mulighed for at opfylde miljøkvalitetskravene, at udstrækningen af blandingszoner bør begrænses til udledningspunktets umiddelbare nærhed, og bør være rimelig, og at foranstaltninger for at mindske udstrækningen af blandingszonerne beskrives i vandområdeplanerne.

Konsekvenserne af Danmarks brug af blandingszoner indebærer udledning af miljøfarlige stoffer til vandområder, hvor miljøkvalitetskravet for pågældende stof allerede er overskredet. Desuden indeholder Danmarks vandområdeplaner for nuværende ikke det påkrævede indhold om blandingszoner, herunder omfanget af dem og planer for at reducere udstrækningen i fremtiden. Bl.a. disse faktorer gør, at Danmarks brug af blandingszoner er i mulig konflikt med EU's vandrammedirektiv og kræver handling fra regeringen.

Skriftlig fremsættelse

Marianne Bigum (SF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om forbud mod fortynding af farlige stoffer i vandmiljøet (forbud mod blandingszoner).

(Beslutningsforslag nr. B 89)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.